

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 398/2014
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤ'
Συνεδρίαση της 16-12-2014

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Πέτρος Τριανταφυλλίδης, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη : Ιωάννης Διονυσόπουλος, Νικόλαος Μουδάτσος, Παρασκευάς Βαρελάς, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Κων/νος Γεωργάκης, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Βασιλική Τύρου, Κουήν – Τακουήν Χουρμουζιάν, Ελένη Σβολοπούλου, Σταύρος Σπυρόπουλος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Βασίλειος Κουρούμαλης, Πάρεδρος ΝΣΚ.

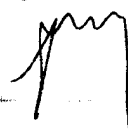
Περίληψη Ερωτήματος : Ερωτάται, εάν ο Προϊστάμενος της Δ/σης Υποκ/τος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Αριδαίας υποχρεούται να ορίσει την υπάλληλο Χ.Π. ως Προϊσταμένη Τμήματος, σύμφωνα με τη δεύτερη υπεύθυνη δήλωσή της, με την οποία ανακαλεί την πρώτη υπεύθυνη δήλωσή της, που δήλωνε ότι, για σοβαρούς προσωπικούς και οικογενειακούς λόγους δεν μπορούσε να ασκήσει καθήκοντα Προϊσταμένης του Τμήματος Εσόδων, ή θεωρείται η πρώτη υπεύθυνη δήλωση ανέκκλητη.

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ 51/10/20-11-2014 έγγραφο της Διοίκησης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (Γενικής Δ/σης Διοικητικών Υπηρεσιών , Δ/σης Διοικητικού Προσωπικού, Τμήματος Κατάστασης Προσωπικού).

Εισηγητής: Βασίλειος Κουρούμαλης, Πάρεδρος ΝΣΚ

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Στ' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Γνωμοδότησε ως ακολούθως:

A. Όπως εκτίθεται στο διδόμενο πραγματικό και προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στο Υποκάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Αριδαίας ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης, τηρουμένου του προβαδίσματος του βαθμού , όπως ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 87 του Ν. 3528/2007, που αντικαταστάθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 3839/2010, με την υπ' αριθμ. πρωτ. 1348/5-5-2014 απόφασή του τοποθέτησε την υπάλληλο Χ.Π. ως Προϊσταμένη του Τμήματος Εσόδων σε κενή οργανική θέση και ως αναπληρώτρια του Δ/ντή (δηλαδή του ιδίου). Στη συνέχεια, η εν λόγω υπάλληλος κατέθεσε την με αριθ. πρωτ. 1359/6-5-2014 πρώτη υπεύθυνη δήλωσή της ότι για σοβαρούς οικογενειακούς και προσωπικούς λόγους δεν μπορεί να εκτελεί καθήκοντα Προϊσταμένης Εσόδων, οπότε ο Διευθυντής του Υποκαταστήματος τούτου με την υπ' αριθ. πρωτ. 1413/8-5-2014 απόφασή του ανακάλεσε την προηγούμενη απόφαση και όρισε στη θέση της Χ.Π. τον Κ.Σ , ήτοι τον αμέσως επόμενο σε ιεραρχία διοικητικό υπάλληλο , κλάδου ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων με βαθμό Γ', ως Προϊστάμενο Τμήματος .Ακολούθως, ο παραπάνω Διευθυντής με την υπ' αριθ. πρωτ. 1478/14-5-2014 απόφασή του ανακάλεσε και την υπ' αριθ. 1413/8-9-2014 απόφασή του ως προς το σκέλος της ανάθεσης καθηκόντων αναπληρωτή Διευθυντή στον Κ.Σ., δοθέντος ότι με την υπ' αριθ. πρωτ. 2154/30-6-2014 δεύτερη υπεύθυνη δήλωσή της η Χ.Π. δήλωσε ότι μετά την τακτοποίηση πολλών οικογενειακών προβλημάτων είναι σε θέση να αναλάβει καθήκοντα Προϊσταμένης Εσόδων και στη συνέχεια με την υπ' αριθ. πρωτ. 2341/11-7-2014 αίτησή της προς την Διοίκηση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εξέθεσε τα ανωτέρω και ζήτησε να αναλάβει τα προαναφερθέντα καθήκοντα. Τέλος, η ερωτώσα Υπηρεσία επισημαίνει ότι με τις διατάξεις του άρθρου 86 του Ν. 3528/2007, όπως αντικαταστάθηκε από τις διατάξεις

του άρθρου πρώτου του Ν. 3839/2010 (ΦΕΚ 51/29-3-2010, τεύχος Α') ορίζεται ότι «...Ο προϊστάμενος, μπορεί, επίσης, να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του με αίτημά του, ύστερα από απόφαση του αρμόδιου συμβουλίου, που συνεκτιμά τις υπηρεσιακές ανάγκες. Στην περίπτωση αυτή και ανεξάρτητα από τους λόγους της απαλλαγής του στερείται του δικαιώματός επιλογής του ως προϊσταμένου οργανικής μονάδας για μία τριετία από την επομένη της έκδοσης της απόφασης απαλλαγής του από τα καθήκοντα του προϊσταμένου.....».

Εν όψει των προεκτεθέντων, η ερωτώσα Υπηρεσία, βάσει του προβαδίσματος του βαθμού, παρακαλεί να της γνωρίσομε εάν ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης υποχρεούται ή όχι να ορίσει την υπάλληλο Χ.Π. ως Προϊστάμενη Τμήματος, σύμφωνα με την δεύτερη υπεύθυνη δήλωσή της, ή αν η πρώτη υπεύθυνη δήλωση, με την οποία αποποιείται της ανάθεσης θέσης ευθύνης, θεωρείται ανέκκλητη και περιοριστική.

Β. 1. Στην υπ' αριθ 090/1/10-2-1983 απόφαση του Διοικητή του ΙΚΑ «Ανάθεση αρμοδιοτήτων του Διοικητή του ΙΚΑ στον Υποδιοικητή και σε άλλα Όργανα του Ιδρύματος» (ΦΕΚ Β'-67) ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής:

Άρθρο 5 «Στους Δ/ντές των Υποκ/των την άσκηση των κατωτέρω αρμοδιοτήτων:

α) Τοποθετήσεως όλου του προσωπικού των υπ' αυτούς υπηρεσιών, εκτός των Διευθυντών ή Προϊσταμένων Υγειονομικών Υπηρεσιών, καθώς και των αναπληρωτών αυτών».

Περαιτέρω, στα άρθρα 2 και 87 του Ν. 3528/2007 «Κώδικας Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.,Π.Δ.Δ» (ΦΕΚ Α'26), όπως το τελευταίο ισχύει δυνάμει του άρθρου πρώτου του Ν. 3839/2010, ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 2

Έκταση εφαρμογής

1. Στις διατάξεις του παρόντος Κώδικα υπάγονται οι πολιτικοί διοικητικοί υπάλληλοι του κράτους και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.
2. Υπάλληλοι ή λειτουργοί του κράτους ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίοι, κατά συνταγματική ή νομοθετική πρόβλεψη, διέπονται από ειδικές διατάξεις, καθώς και οι υπάλληλοι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από τις ειδικές γι' αυτούς διατάξεις.

Άρθρο 87 Αναπλήρωση προϊσταμένων.»

1. Τον προϊστάμενο που απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει στα καθήκοντά του ο ανώτερος κατά βαθμό προϊστάμενος των υποκείμενων οργανικών μονάδων, εφόσον ανήκει σε κλάδο του οποίου οι υπάλληλοι προβλέπεται ότι μπορούν να προϊστανται σύμφωνα με τις οικείες οργανικές διατάξεις και επί ομοιοβάθμων ο προϊστάμενος που έχει ασκήσει περισσότερο χρόνο καθήκοντα προϊσταμένου.

Το αρμόδιο για την τοποθέτηση προϊσταμένων όργανο μπορεί, τηρουμένου του προβαδίσματος των βαθμών, να ορίσει ως αναπληρωτή προϊσταμένου οργανικής μονάδας, που απουσιάζει ή κωλύεται, έναν από τους προϊσταμένους των υποκείμενων οργανικών μονάδων.

2. Αν δεν υπάρχουν υποκείμενες οργανικές μονάδες, τον προϊστάμενο αναπληρώνει στα καθήκοντά του ο ανώτερος κατά βαθμό υπάλληλος που υπηρετεί στην ίδια οργανική μονάδα, εφόσον ανήκει σε κλάδο του οποίου οι υπάλληλοι προβλέπεται ότι μπορούν να προϊστανται σύμφωνα με τις οικείες οργανικές διατάξεις. Αν υπηρετούν περισσότεροι υπάλληλοι με τον ίδιο βαθμό, αναπληρώνει αυτός που έχει περισσότερο χρόνο στο βαθμό ή αυτός που ορίζεται από τον προϊστάμενο της αμέσως υπερκείμενης μονάδας ή αρχής.

3. Το αρμόδιο για την τοποθέτηση όργανο μπορεί με απόφασή του να ορίσει ως αναπληρωτή προϊσταμένου οργανικής μονάδας τον προϊστάμενο άλλης οργανικής μονάδας του ίδιου επιπέδου.

4. Αν κενωθεί ή συσταθεί θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας, έως την επιλογή και τοποθέτηση νέου προϊσταμένου, εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2. Ο αναπληρωτής προϊσταμένου οργανικής μονάδας κατά την παράγραφο αυτή δικαιούται το προβλεπόμενο για τη θέση επίδομα από την έναρξη της αναπλήρωσης».

Γ. Από την ερμηνεία των προπαρατεθεισών διατάξεων και του εγγράφου της υπηρεσίας συνάγονται τα ακόλουθα:

1. Αρμόδιο όργανο να ασκεί τις αποφασιστικές αρμοδιότητες μίας Υπηρεσίας είναι ο επικεφαλής αυτής, σύμφωνα με τις διατάξεις για την μεταβίβαση αρμοδιότητας των ανωτέρων οργάνων και στην προκειμένη περίπτωση του Διοικητή του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Με το άρθρο 87 του Ν. 3528/2007 (Υ.Κ) προβλέφθηκε ρητά ότι επιτρέπεται η αναπλήρωση του προϊσταμένου που όχι μόνον απουσιάζει ή κωλύεται, αλλά και στη περίπτωση που έχει κενωθεί η θέση του και δεν έχει

καλυφθεί (άρθρο 87 παρ. 4) .Η αναπλήρωση στη περίπτωση κενής θέσης προϊσταμένου ,προβλέπεται (ως ανωτέρω παρ. 4) κατά δύο τρόπους:

α) Κατ'εφαρμογή των διατάξεων του άρθρ. 87 παρ. 1 Υ.Κ, εφόσον όμως υπάρχουν στην Υπηρεσία «υποκείμενες οργανικές Μονάδες» σε σχέση μ'εκείνη στην οποία είναι κενή η θέση προϊσταμένου.

β) Κατ'εφαρμογή των διατάξεων του αρθρ.87 παρ. 2 Υ.Κ, αν δεν είναι δυνατή η εφαρμογή της παρ. 1 του ιδίου άρθρου, δηλ. αν δεν υπάρχουν «υποκείμενες οργανικές μονάδες» (βλ. Ερμ. Υ.Κ Α. Τάχος- Ι.Λ. Συμεωνίδης Γ' Έκδοση 2007 επί του αρθρ. 87 σελ. 1112 επ.).

Ο ορισμός αναπληρωτή με απόφαση του αρμοδίου οργάνου (στην προκειμένη περίπτωση ο Δ/ντής Τοπικού Υποκ/τος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Αριδαίας) είναι δυνητικός (= Μπορεί =) , δηλαδή πρόκειται για διακριτική ευχέρεια , έτσι η σχετική απόφαση ορισμού, πρέπει να είναι αιτιολογημένη . Η αναπλήρωση προϊσταμένου π.χ. Διευθυντή ,από αναπληρωτή προϊστάμενο δεν είναι επιτρεπτή ,σύμφωνα με το άρθρο 87, όπου γίνεται λόγος για αναπλήρωση προϊσταμένου από προϊστάμενο και όχι αναπληρωτή υποκείμενης μονάδας.

2. Με την υπ' αριθ. 1348/5-5-2014 απόφασή του, ο Προϊστάμενος Δ/ντής του Τοπικού Υπ/τος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Αριδαίας , τοποθέτησε: : α) σε κενή Οργανική θέση του Τμήματος Εσόδων την Υπάλληλο Χ.Π. ως Προϊσταμένη, και β) ως Αναπληρώτρια Διευθυντή. Η ανωτέρω απόφαση πάσχει λόγω έλλειψης νομιμότητας, διότι ο Διευθυντής του Υποκαταστήματος είχε την δυνατότητα , σύμφωνα με το άρθρο 87 του Υ.Κ. να ορίσει αναπληρωτή προϊστάμενο του Τμήματος Εσόδων έως την επιλογή και τοποθέτηση νέου Προϊσταμένου (παρ. 4) . Επίσης, δεν είναι νόμιμη η τοποθέτηση της Χ.Π. ως αναπληρώτριας Διευθυντή, αφού δεν είχε τον βαθμό του Προϊσταμένου και υπήρχαν υποκείμενες μονάδες στο Υποκατάστημα (παρ. 2). Για τους ίδιους λόγους είναι μη νόμιμη η τοποθέτηση του υπαλλήλου του Υπ/τος Κ.Σ στην θέση της Χ.Π. μετά την ανάκληση της προηγούμενης απόφασης του Προϊσταμένου Διευθυντή, ως ανωτέρω, επειδή η Χ.Π. με υπεύθυνη δήλωσή της, δήλωσε αδυναμία εκτέλεσης καθηκόντων ως Προϊσταμένης Εσόδων, αν και μετά δύο μήνες από την δήλωση αυτή, με νεώτερη υπεύθυνη δήλωση δήλωσε ότι «μετά την τακτοποίηση πολλών οικογενειακών προβλημάτων είμαι σε θέση να αναλάβω καθήκοντα προϊσταμένης εσόδων». Ανεξάρτητα από την έλλειψη νομιμότητας των αποφάσεων του Διευθυντού για τους λόγους που εκτέθηκαν, επειδή η απόφασή, του περί ορισμού Αναπληρωτή Προϊσταμένου είναι δυνητική, με τους περιορισμούς των

παρ. 1,2 του άρθρου 87 Υ.Κ, εφόσον είναι αιτιολογημένη νομίμως δύναται να αποκλείσει από την επιλογή κάθε υπάλληλο που δηλώνει κώλυμα εκτέλεσης των νέων καθηκόντων, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να επανατοποθετήσει τον υπάλληλο αυτόν, που δηλώνει αργότερα ικανότητα άσκησης των νέων καθηκόντων, για λόγους δημοσίου συμφέροντος και ειδικότερα της ομαλής λειτουργίας της δημόσιας υπηρεσίας.

Δ. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, νόμιμα ο Δ/ντής του Τοπικού Υπ/τος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Αριδαίας έλαβε υπόψη του την πρώτη υπεύθυνη δήλωσή της υπαλλήλου Χ.Π. με την οποία δηλώνει αδυναμία εκτέλεσης καθηκόντων θέσης ευθύνης Προϊσταμένης Τμήματος και δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη του την δεύτερη υπεύθυνη δήλωσή της, πλην όμως, οι ανωτέρω αποφάσεις πάσχουν ως προς την νομιμότητά τους για τους λόγους που προεξετέθησαν (παρ. Γ 2).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 30 Δεκεμβρίου 2014

Ο Πρόεδρος του Στ Τμήματος ΝΣΚ

Πέτρος Τριανταφυλλίδης
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Βασίλειος Κουρούμαλης
Πάρεδρος ΝΣΚ

Γινεσαι αποδεικτά.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ